

SZABÓ ISTVÁN

1924. október 30. Nádudvar, Hajdú vármegye

MTI Fotó/Horling Róbert

FŐBB TISZTSÉGEI

A nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnöke	1952. szeptember-1990. augusztus
Az MSZMP KB póttagja	1962. november 24.-1966. december 3.
Az MSZMP KB tagja	1966. december-1989. október 7.
A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa elnöke	1967. április 20.-1989. december 12.
Az MSZMP PB tagja	1985. március 28.-1989. április 12.

PÁLYÁJA

Házasságon kívül született, édesanyja, Szabó Julianna kisparaszti családból származott. Hároméves korától anyai nagynénjéék nevelték.

A hat elemet 1937-ben fejezte be, majd két év ismétlőiskolát végzett. 1940/41-től egy jómódú középparaszti családnál élt „mindenesként”, ennek köszönhetően 1942-től már egy 58 holdas birtokot igazgatott, egyúttal a Hangya Szövetkezet helyi csoportjának elnökségi tagja is volt. Az 1945-ös földosztáskor öt kataszteri hold földet kapott. 1946. október és 1948. március között letöltötte a kötelező sorkatonai szolgálatot. 1951-ben belépett a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezetbe, ahol rögtön vezetőségi tag is lett. 1951-1952-ben Gödöllőn, illetve Máriabesnyőn elvégezte a 14 hónapos termelőszövetkezet-elnöki iskolát. 1952. szeptemberben a Vörös Csillag Tsz. elnökévé választották, s még ugyanabban az évben felvették a Magyar Dolgozók Pártjába. 1953-ban, mivel nem volt hajlandó a kuláknak minősítetteket elküldeni a termelőszövetkezetből, kizárták az MDP-ből, de a Központi Ellenőrző Bizottságnál eredményesen fellebbezett a döntés ellen. Ugyanakkor az országosnál jobb termelési eredményeiért a téesz 1953. november 7-e alkalmával megkapta az az évben alapított Munka Vörös Zászló Érdemrendet.

Az 1956-os forradalom idején sikerült egyben tartania az általa vezetett szövetkezetet, amely visszaemlékezése szerint köszönhető volt a már 1953-ban bevezetett részesművelésnek, amellyel anyagilag is érdekeltté tették a tagokat a termelésben, s amely később „nádudvari modell” néven terjedt el az ország más gazdaságaiban. A forradalom leverése után a járásban az elsők között csatlakozott az MDP utóda-ként megalakított Magyar Szocialista Munkáspárthoz, 1958-ban „a termelőszövetkezet vezetésében elért kiváló eredményeiért” Kacsó Sándorral, a téesz főagronómusával

közösen megkapta a Kossuth-díj III. fokozatát. Irányításával Nádudvaron és környékén már 1959-re befejeződött „a mezőgazdaság szocialista átszervezése”, a Vörös Csillag Tsz. földterülete 6 ezerről 16 ezer holdra nőtt. Az 1950-es években elvégezte az általános iskola 7. és 8. osztályát, 1963-ban a debreceni mezőgazdasági technikumban az érettségit is letette, a Debreceni Agrártudományi Egyetemet azonban egy év után abbahagyta.

1958 novemberében országgyűlési képviselővé választották, mandátumát az 1990-es első szabad parlamenti választásokig megtartotta, 1967. április–1975. július között a képviselők soraiból alakított kollektív államfői testületnek, az Elnöki Tanácsnak is tagja volt. 1962. novemberben póttagként bekerült az MSZMP Központi Bizottságába, 1966. decembertől egészen 1989. októberig, a pártállam megszűnéséig a testület rendszeres tagja volt. Az ország legnagyobb termelőségű szövetkezete elnökeként (1968-ban már 31 ezer holdon gazdálkodtak) 1967. áprilistól 1989. decemberig az agrárium érdekeinek képviselőjére – barátja és patrónusa, Fehér Lajos kezdeményezésére – életre hívott Termelőségű szövetkezetek Országos Tanácsa elnöki tisztét is betöltötte. 1980-ban „a szövetkezeti gazdálkodás fejlesztésében, az új termelési eljárások bevezetésében és elterjesztésében végzett szervező munkájáért” Állami Díjjal tüntették ki. 1985. márciusban az agrárágazat reprezentánsaként és Kádár János bizalmasaként az MSZMP legszűkebb döntéshozó testületének, a Politikai Bizottságnak a tagja lett. Visszaemlékezése szerint 1985. áprilisban Kádár felajánlotta neki a számára létrehozandó mezőgazdasági KB-titkári posztot, ő azonban visszautasította a felkérést. Ugyanakkor 1987–1989-ben a KB Szövetkezetpolitikai Munkaközösségének az elnöke volt. 1989. áprilisban, mivel nem értett egyet az MSZMP reformszárnyának politikájával, s Grósz Károly pártfőtitkárral sem volt felhőtlen a viszonya, felmentették PB-tagsága alól. 1989. októberben csatlakozott az MSZMP jogutódaként életre hívott Magyar Szocialista Párthoz, de néhány hónap múlva megszüntette tagságát.

A nádudvari Vörös Csillag Mezőgazdasági Termelőségű szövetkezet éléről 1990. augusztusban vonult nyugdíjba, ugyanabban az évben megvált az 1976-ban 14 mezőgazdasági nagyüzem által alapított Hajdúsági Agráripari Egyesülésben viselt elnöki funkciójától, az 1973-ban kilenc termelőségű szövetkezet részvételével megalakított Kukorica- és lparinövény-termelési Együttműködésnek azonban továbbra is elnöke maradt; 1992-től a KITE Rt. nevet felvett gazdasági társaság felügyelőbizottságának elnökeként folytatta tevékenységét. 2014. novemberben megkapta a KITE örökös tiszteletbeli elnöke címet.

FŐ MŰVE

A nádudvari Vörös Csillag Termelőségű szövetkezet gazdálkodási módszerei. Cserkúti Ferencsel és Gazdag Ferencsel. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest 1965.

FORRÁS

Hell Roland. Életinterjúk a Kádár-korszak néhány vezető politikusával. *Forrás*, 2011/10. <http://www.forras-folyoirat.hu/1110/hell.pdf> (A letöltés ideje 2015. január 8.)

IRODALOM

Szabó István életútja Nádudvartól Nádudvarig. Szerkesztette Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Budapest, 2012.